

Kommunestyret

2. november 2022

Rådmann Børge Toft
Økonomisjef Frank Pedersen

Budsjettprosessen

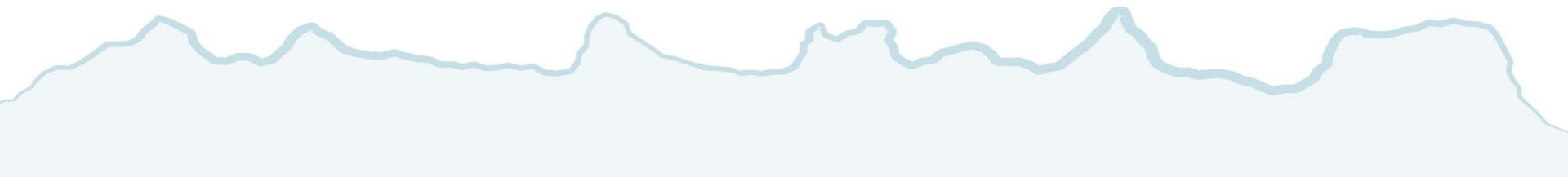
N r	Aktivitet	Ansvarlig	Frist
1	Budsjettkonferanse med formannskapet	Rådmann	08.06.
2	Prosess/ rammer budsjett ØP	Formannskapet	08.06.
3	Prosess/ rammer budsjett ØP	Kommunestyret	16.06.
4	Budsjettrundskriv sendes ut	Økonomisjef	27.06.
5	Workshop budsjettarbeid kommunalsjefer/ enhetsledere	Økonomisjef	25.08. /6.08.
6	Utarbeidelse av konsekvensjustert årsbudsjett samt økonomiplan.	Kommunalsjefer/ enhetsledere	23.09
7	Frist for driftstiltak	Kommunalsjefer/ enhetsledere	06.10
8	Ferdigstillelse av konsekvensjustert budsjett + økonomiplan	Adm.sjef	September-oktober
9	Kommunestyrets budsjettkonferanse. Framlegging av budsjettgrunnlag.	Kommunestyret	02.11. /03.11.
10	Formannskapets arbeidsmøter	Formannskapet	November
11	Endelig innstilling til årsbudsjett og økonomiplan	Formannskapet	30.11.
12	Utlegging til alminnelig ettersyn 2 uker	Formannskapet	Desember 2020
13	Kommunestyrets sluttbehandling	Kommunestyret	14.12.

Forberede og forankre budsjettprosessen

- Hvordan skape handlingsrom og forutsigbare og bærekraftige tjenester over tid?
- Sikre at kommunestyret har samme forståelse av den økonomiske situasjonen for kommunen som helhet og for hvert område.
- Helhetlig prioritering.
- Forpliktelse i forhold til videre prosess.

VÅRE PRIORITERINGER

Overordnet profil på vårt arbeid

Den viktigste erkjennelsen: Kontroll på økonomien!

- Gjør vi ingen ting vil situasjonen forverre seg og det blir behov for mer drastiske tiltak.
- Vi trenger felles forståelse, langsiktighet og en rød tråd til nye måter å løse kommunens oppgaver på.
- Vi må handle nå - men tenke langt.

1 UTRYDDE
FATTIGDOM

2 UTRYDDE
SULT

3 GOD
HELSE

4 GOD
UTDANNING

5 LIKESTILLING
MELLOM KJØNNENE

6 RENT VANN OG GODE
SANITÆRFORHOLD

7 REN ENERGI
FOR ALLE

8 ANSTENDIG ARBEID
OG ØKONOMISK
VEKST

9 INNOVASJON OG
INFRASTRUKTUR

10 MINDRE
ULIKHET

11 BÆREKRAFTIGE
BYER OG SAMFUNN

12 ANSVARLIG
FORBRUK OG
PRODUKSJON

13 STOPPE
KLIMAENDRINGENE

14 LIV UNDER
VANN

15 LIV PÅ
LAND

16 FRED OG
RETTFERDIGHET

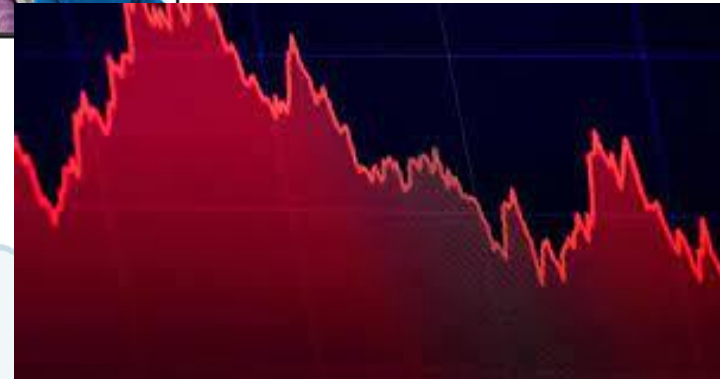

17 SAMARBEID
FOR Å NÅ MÅLENE

FNs BÆREKRAFTSMÅL

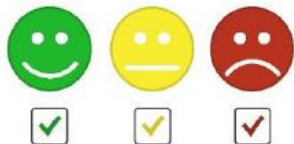

Utfordringsbildet

Endrede
rammebetingelser:

Strammere
økonomiske
rammer

Forventninger
til velferds-
tjenestene

Energi

Vi blir flere
eldre

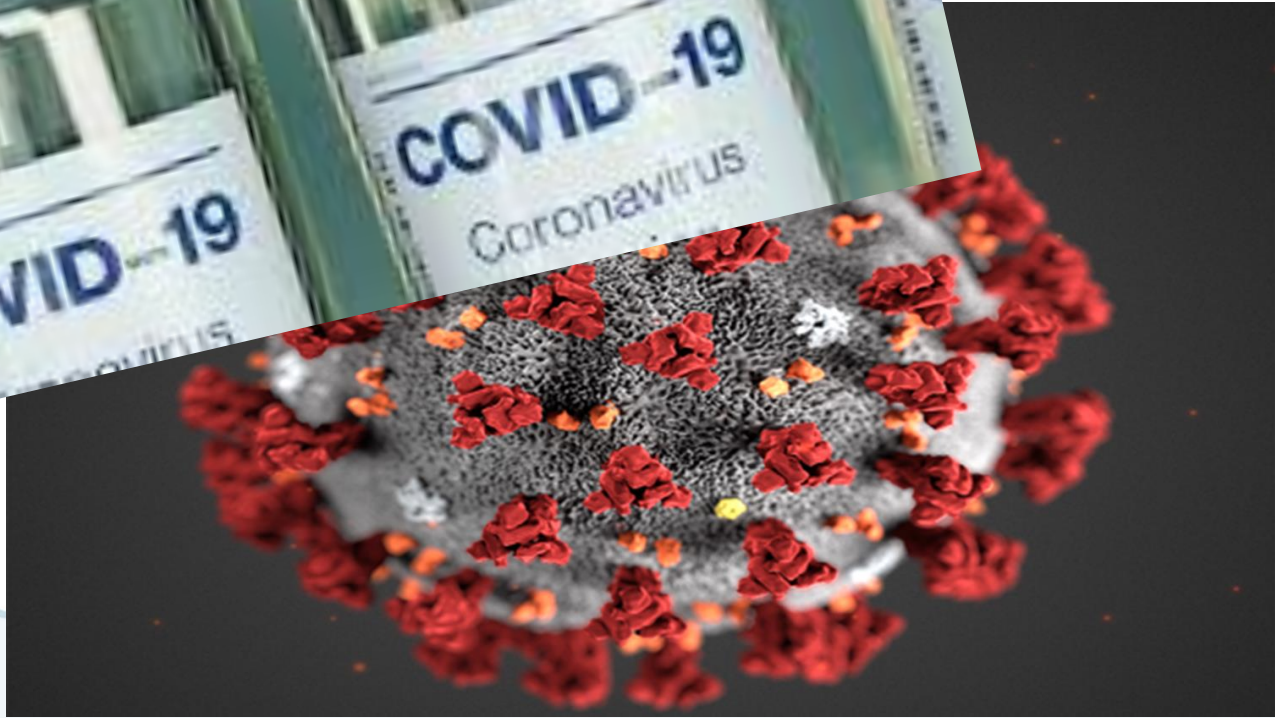
Klima-
utfordringer

Alstahaug
kommune

Alstahaug
kommune

Det er høyt press i norsk økonomi

Høyt press i norsk økonomi

Stramt arbeidsmarked

Sterk prisvekst

Stramt arbeidsmarked

Rekordmange er i jobb, og bedriftene trenger enda flere folk.

Registrert ledighet: **1,6%** i september

Vi venter at ledigheten holder seg lav:

2022

1,7%

2023

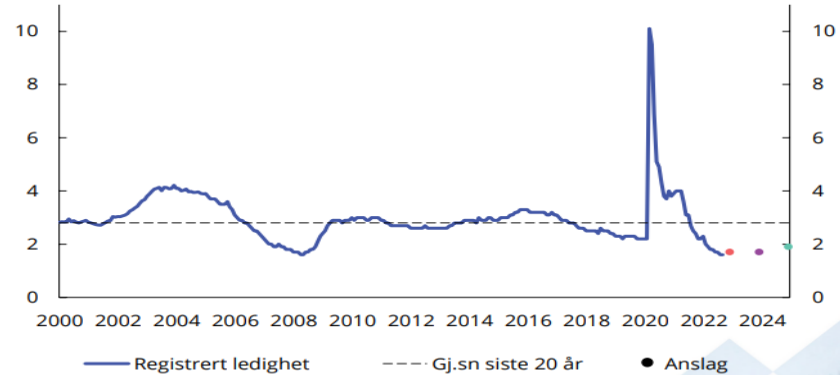
1,7%

2024

1,9%

Registrert helt ledige

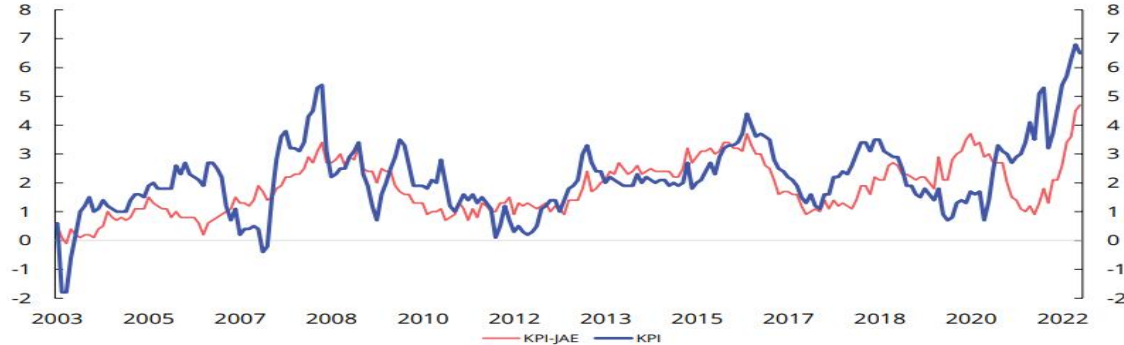
I prosent av arbeidsstyrken. Sesongjustert.

Sterk prisvekst

Konsumpriser

Tolv månedersendring i prosent.

KPI
august
6,5%

KPI-JAE
august
4,7%

Renteøkninger treffer norske lommebøker hardt

Folk bruker allerede en stor del av inntekten sin på boliglån

Andelen av inntekten som husholdningene bruker på renter og avdrag

Mer rettferdig fordeling av overskudd fra naturressursene

- ✓ Høyprisbidrag på vannkraft og vindkraft
- ✓ Grunnrenteskatt på store havbrukselskaper og landbasert vindkraft
- ✓ Økt grunnrenteskatt på vannkraft

➤ **33 milliarder kroner** på årsbasis

- ✓ Innstramming i de midlertidige petroleumsskattereglene
- ✓ Kommuner og fylkeskommuner med **konsesjonskraft** (i områder med høy strømpris): Ettårig trekk i rammetilskuddet på **3 milliarder kroner**.

Prosjekt prestegården??

Alstahaug
kommune

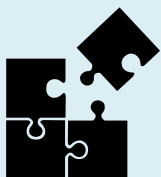
NOU

Norges offentlige utredninger 2022: 10

Inntektssystemet for kommunene

Utvalgets mandat

Helhetlig gjennomgang av inntektssystemet for kommunene

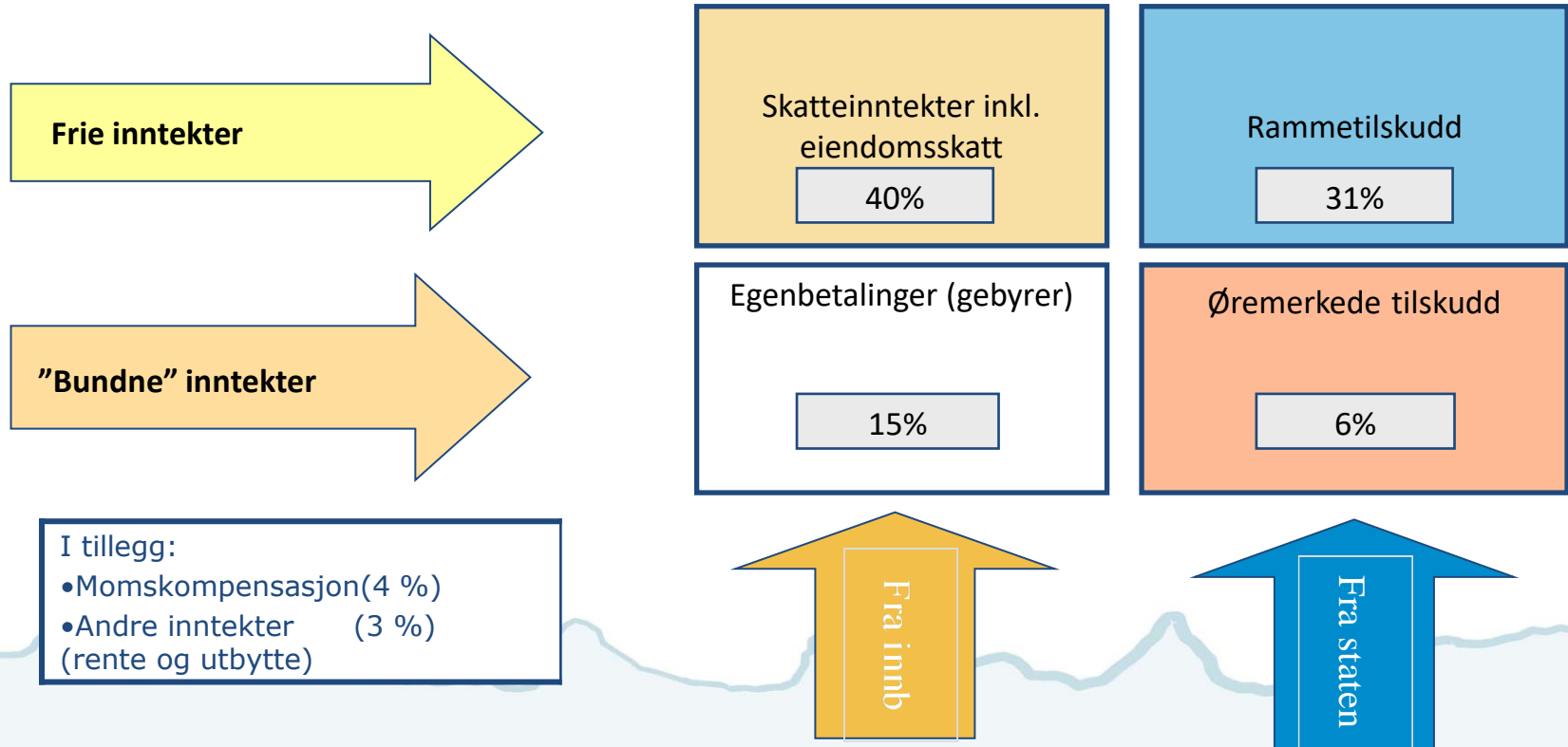
- Vurdere dagens system og de ulike elementer
- Komme med forslag til utforming av inntektssystemet

Føringer i mandatet:

- Rammefinansiering hovedfinansieringsmodell
- Generalistkommuneprinsippet
- Alle kommuner skal kunne tilby gode og likeverdige tjenester
- Forslag innenfor en provenynøytral ramme

Finansiering av kommunesektoren

Premisser for vurdering av finansierings- og fordelingsystem

1

Kommunene har ansvar for viktige velferdstjenester

2

Ikke aksept for:

- store forskjeller
- store svingninger

3

Forskjeller i inntekt er viktigste forklaring på forskjeller i tjenestetilbud

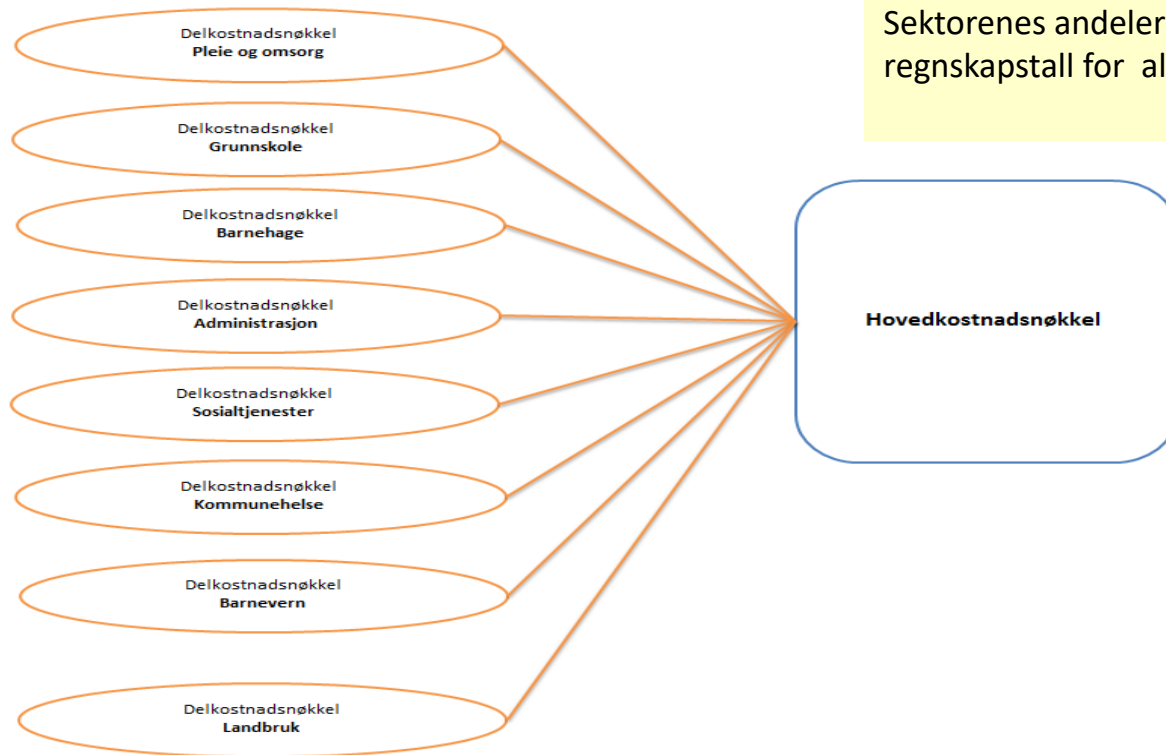
4

Skatt er mer ujevnt fordelt og svinger mer enn tilskudd

Utvalget har lagt vekt på at inntektssystemet skal legge til rette for likeverdige tjenester

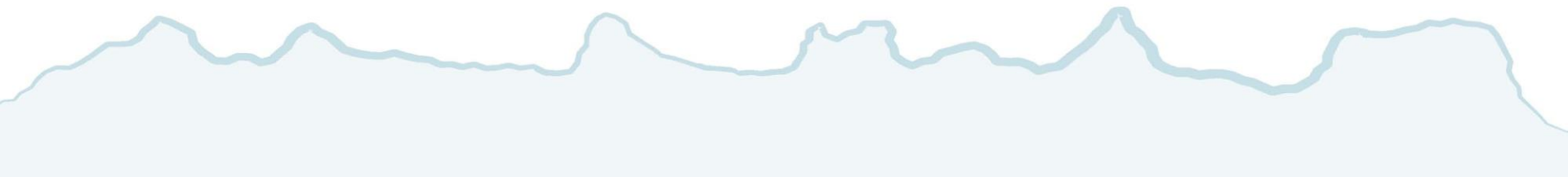
- *«Utvalget vil imidlertid peke på at hovedmålet med inntektssystemet ikke er å styre kommunenes prioriteringer, men å sette dem i stand til å tilby likeverdige tjenester til sine innbyggere.»*
- *«Utvalget mener det er rimelig å forstå likeverdige tjenester som det samme som at det skal være små forskjeller i kommunenes muligheter til å kunne gi innbyggerne gode velferdstjenester i tråd med innbyggernes behov.»*
- *«Etter utvalgets vurdering tilsier dette at hensynet til likeverdige tjenester må tillegges høyere vekt i utformingen av inntektssystemet. Dette innebærer større grad av utjevning mellom kommuner.»*

Hvordan kommer man fram til samlet kostnadsnøkkel?

Sektorenes andeler i hovednøkkelen på basis av regnskapstall for alle kommuner – oppdateres årlig

Konkrete forslag:

Skatt:

- Utvalget mener at skatteinntekter fortsatt bør utgjøre en betydelig del av kommunenes inntekter, men at det bør gjøres noen endringer i skatteelementene for å oppnå en jevnere fordeling og et mer stabilt skattegrunnlag
- Formuesskattens andel bør reduseres
- Ikke eller i mindre grad utbytteskatt
- Moderat utjevning av vannkraftsinntekter, havbruksfond og eiendomsskatt på kraft- og petroleumsanlegg.
- Skatt på inntekt og formue bør være faste satser
- Eiendomsskatt tilbake til 7 promille

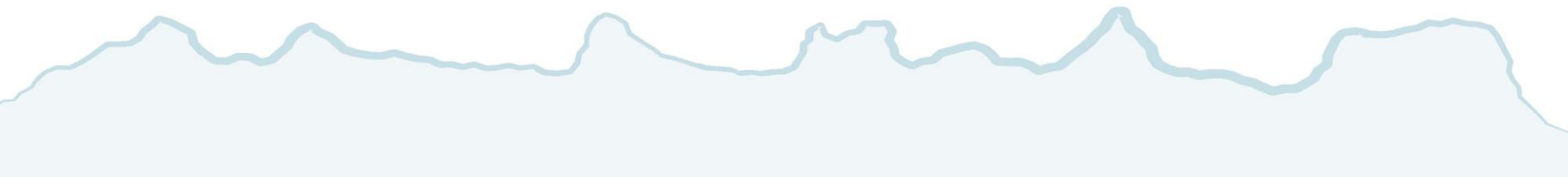
Utgiftsutjevning

- foreslår noen endringer i kriterier og vekting i tråd med oppdaterte analyser av variasjonene i kommunenes utgifter
- analysene må oppdateres jevnlig, svakheter grunnet covid og kommunesammenslåinger

Regionalpolitiske tilskudd

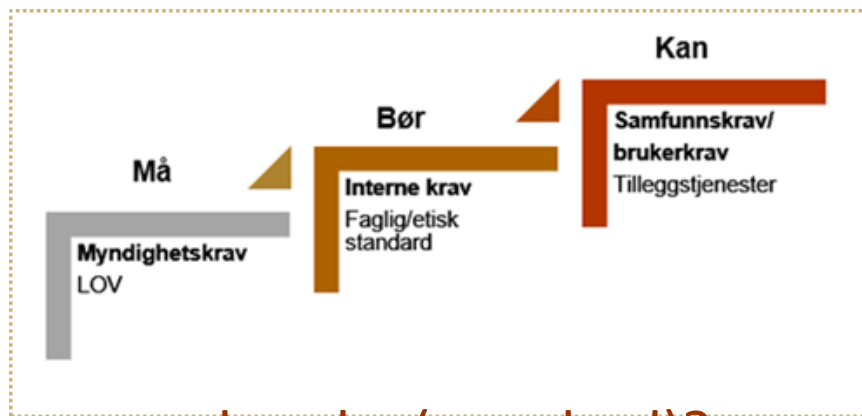
- videreføre distriktstilskuddene
- avvikle regionsentertilskudd og tilskudd til kommuner med særlig høy vekst

- innretting av øremerket tilskudd ressurskrevende tjenester
- reduksjon av skjønnstilskuddet
- mange gjesteinnbyggere bør ikke hensynstas i inntektssystemet
- fjerning av tilskudd pr. grunnskole

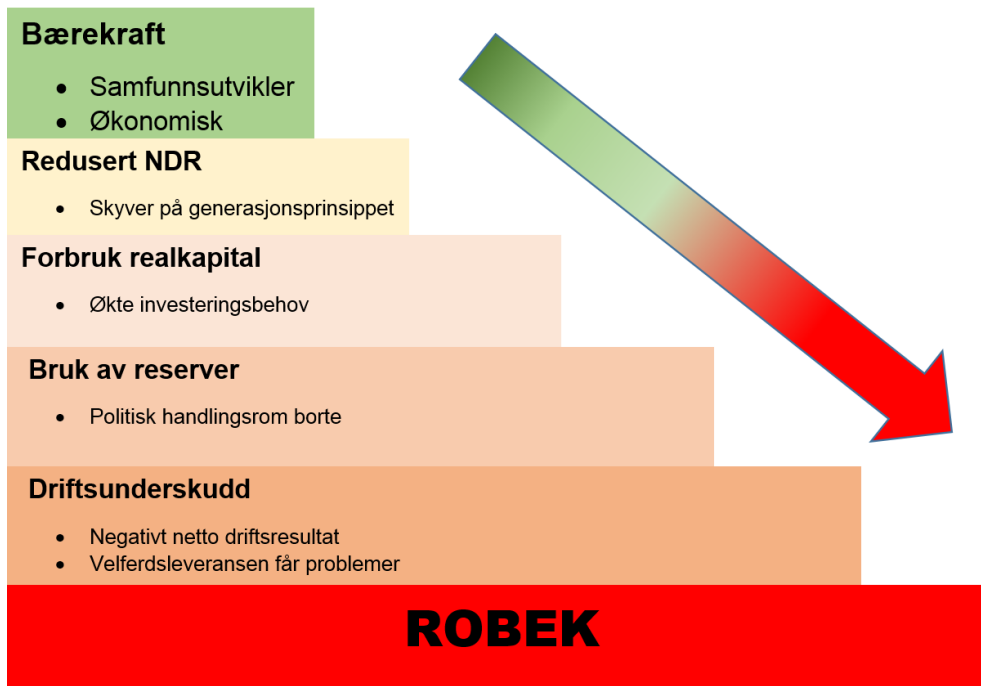
Ambisjonsnivå

Knappe ressurser må styres – RIKTIG TJENESTE til lavest kostnad.

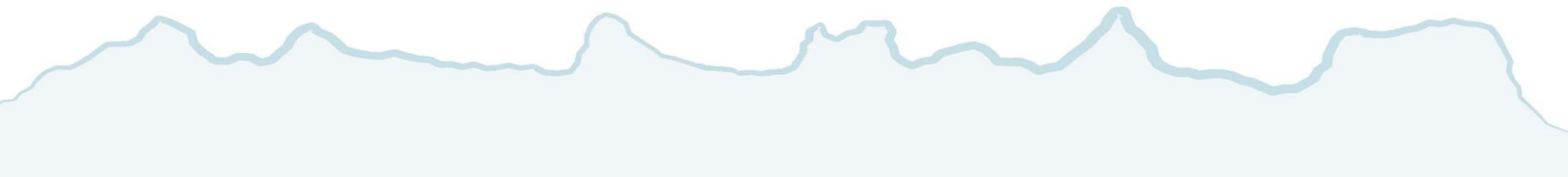

- Hva er «godt nok» (standard)?
- Hva kan innbyggerne våre forvente?

Bærekraftstrappa

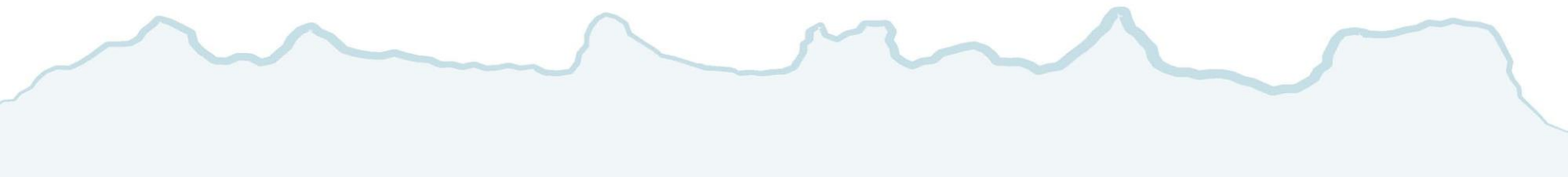

Befolkningsutvikling

Befolkningsutvikling-siste 10 år

- Befolkningsvekst -39 personer
- Innenlandsk netto inn- og utflytting -1048
- Utenlandsk netto inn- og utflytting 981
- Fødselsoverskudd 106

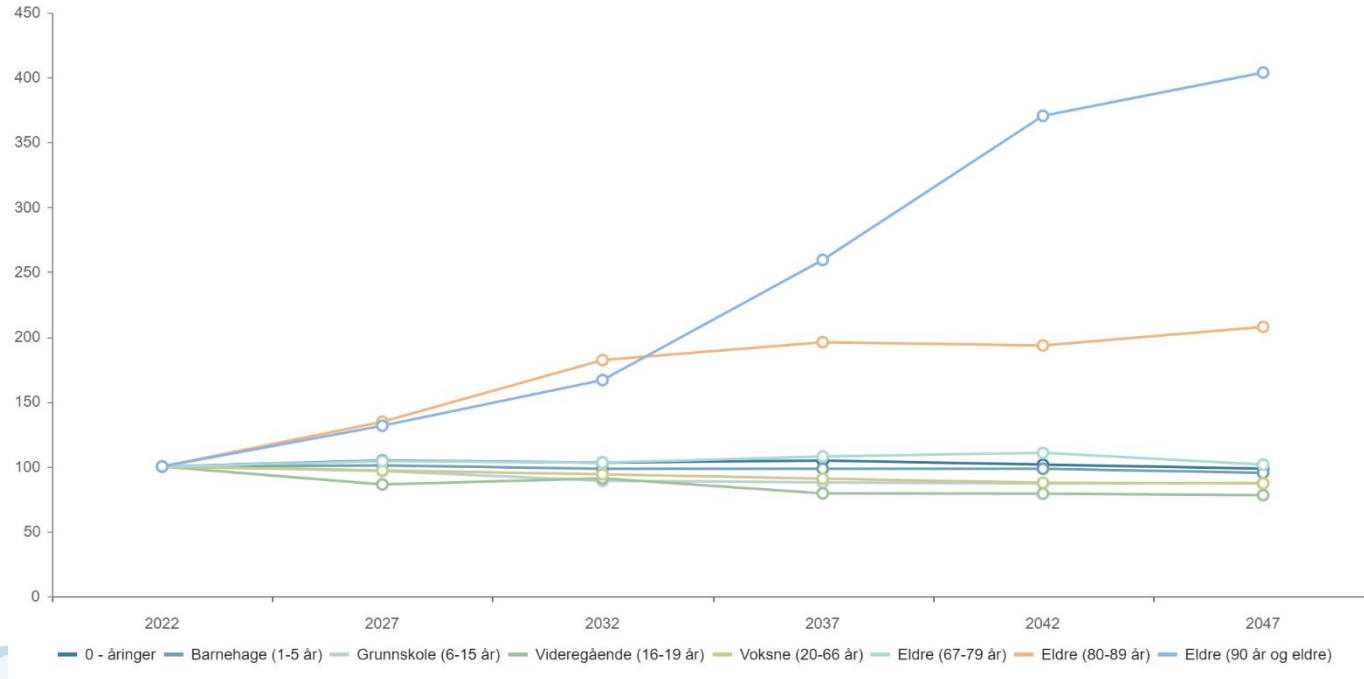
I øp-perioden

	2022	2023	2024	2025	2026
0 - åringer	65	69	68	68	68
Barnehage (1-5 år)	354	352	358	358	350
Grunnskole (6-15 år)	816	816	808	805	806
Videregående (16-19 år)	363	335	325	314	314
Voksne (20-66 år)	4 279	4 299	4 258	4 221	4 191
Eldre (67-79 år)	1 081	1 086	1 117	1 115	1 115
Eldre (80-89 år)	321	325	335	374	400
Eldre (90 år og eldre)	59	61	72	69	68
Total	7 338	7 343	7 341	7 324	7 312

I et lengre perspektiv

	2022	2027	2032	2037	2042	2047
0 - åringer	65	68	67	68	66	64
Barnehage (1-5 år)	354	357	348	348	348	337
Grunnskole (6-15 år)	819	791	729	719	712	716
Videregående (16-19 år)	363	313	330	288	287	283
Voksne (20-66 år)	4 289	4 162	4 031	3 890	3 757	3 732
Eldre (67-79 år)	1 076	1 121	1 109	1 159	1 190	1 092
Eldre (80-89 år)	313	421	570	613	605	650
Eldre (90 år og eldre)	54	71	90	140	200	218
Total	7 333	7 304	7 274	7 225	7 165	7 092

Demografi

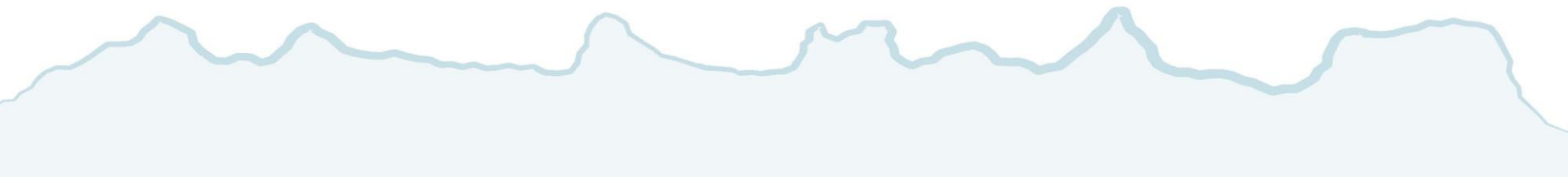

SSB juni 2020, **ANDEL 80 ÅR OG ELDRE i Alstahaug kommune:**

	Antall eldre over 80 år, Alstahaug	Prosent av den totale befolkningen, Alstahaug	Prosent av den totale befolkningen, hele landet
2020	348	4.7	4.3
2050	954	13.0	10.5

NÅSITUASJONEN

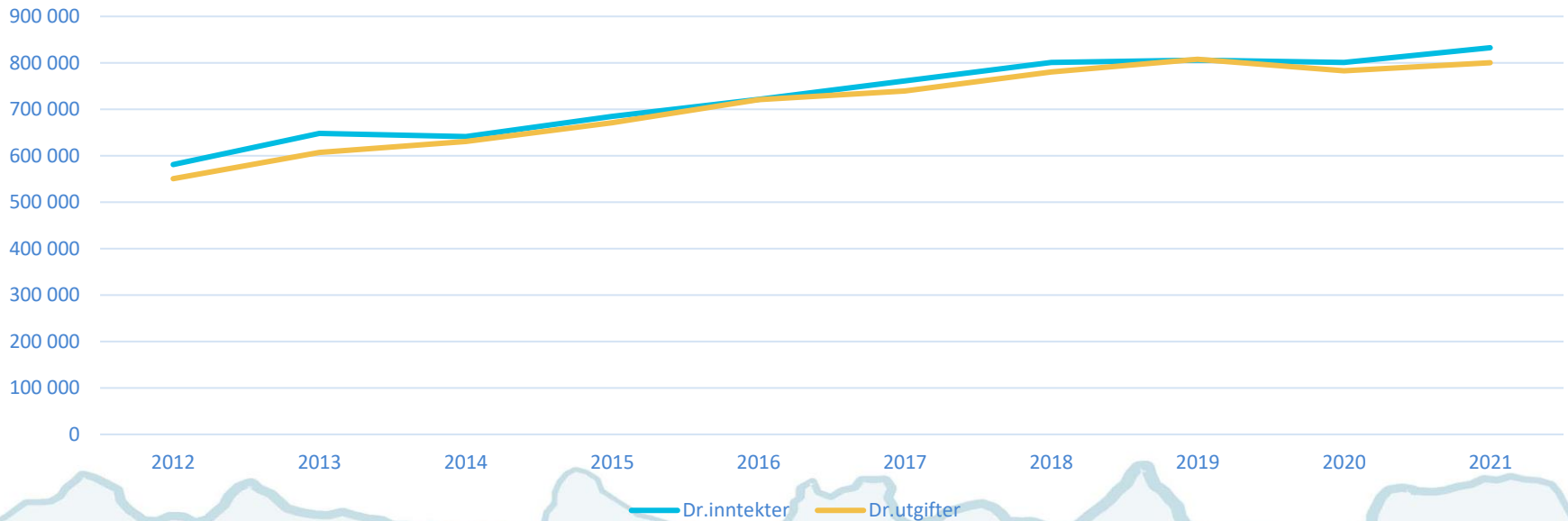
Resultat 2021 -årsberetningen

- *«Årets økonomiske resultat må sies å være godt. Dette endrer ikke på kommunens fundamentale behov for omstilling i et litt lengre perspektiv. utfordringene kommunen står ovenfor i årene som kommer vil bli så krevende at det nå er særdeles viktig å forvalte den styrkede økonomiske handlefriheten på en god måte.»*
 - *Den demografiske utviklingen er fortsatt bekymringsfull, og vi ser at de prognosene i forhold til befolkningsvekst vi tidligere har brukt ikke vil holde, vi blir færre mennesker i kommunen. Vi blir også færre unge, og flere eldre. Dette er faktorer vi som kommune må ta inn over oss i forhold til drift, og planlegging for fremtiden.*
 - *Samtidig er det lov å håpe at nytt sykehus og andre utviklingsprosjekter vil kunne skape vekst for vår kommune i årene som kommer.»*
-

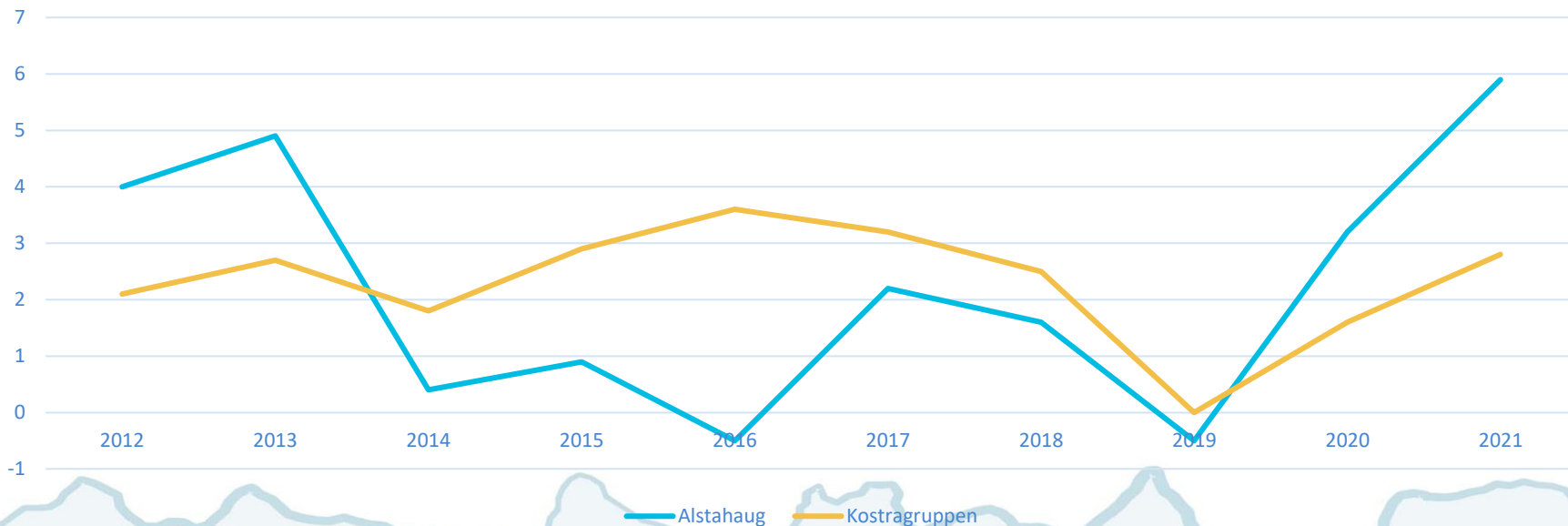
Forbedret økonomisk utgangspunkt de siste par årene

- Netto driftsresultat
- Netto lånegjeld
- Disposisjonsfond
- 160.plass på kommunebarometeret (206 i fjor)

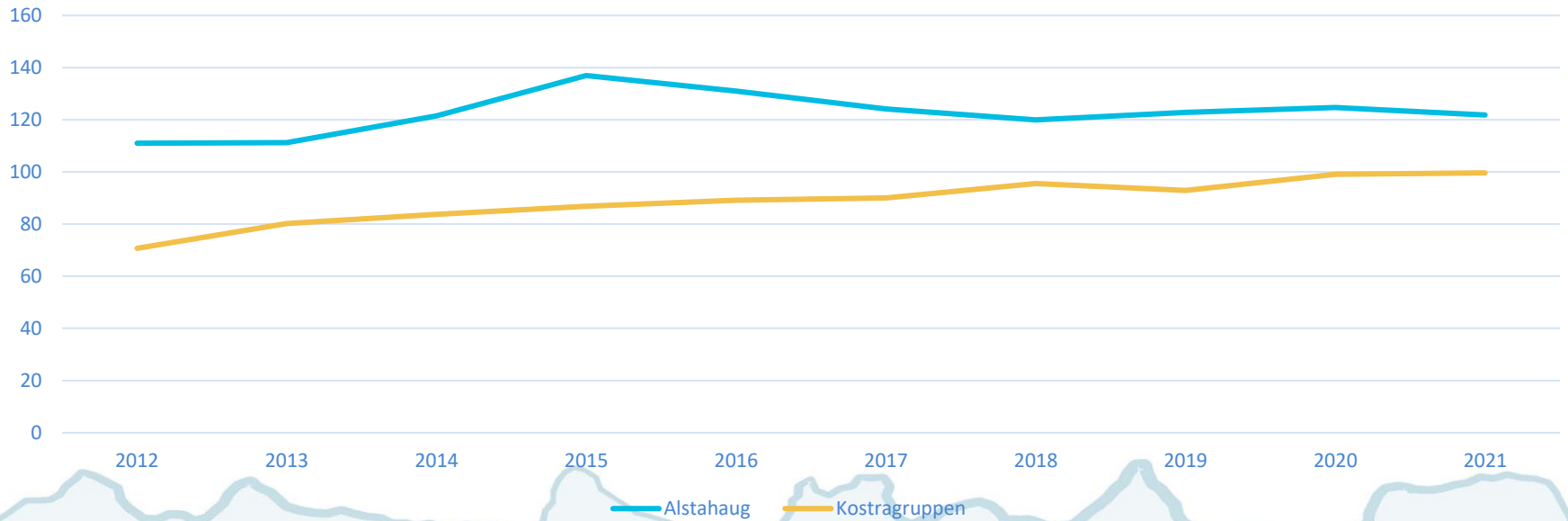
Inntekts- og utgiftsutvikling

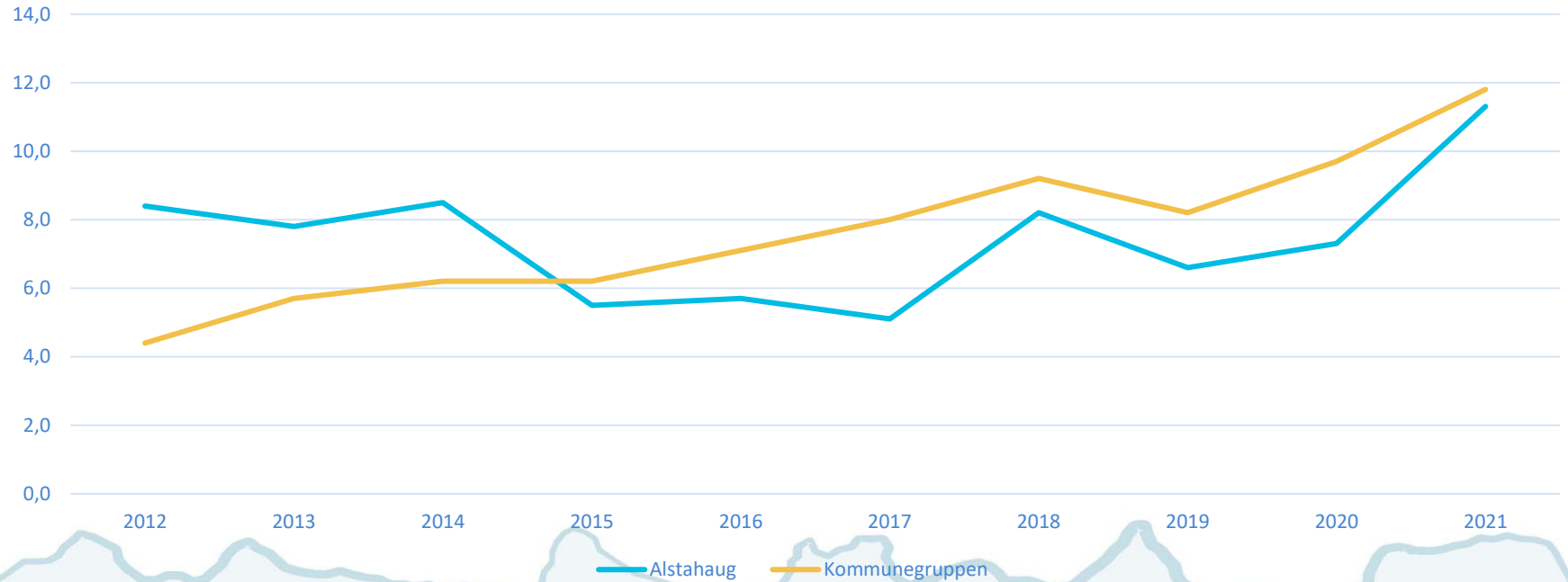
Netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene

Netto lånegjeld

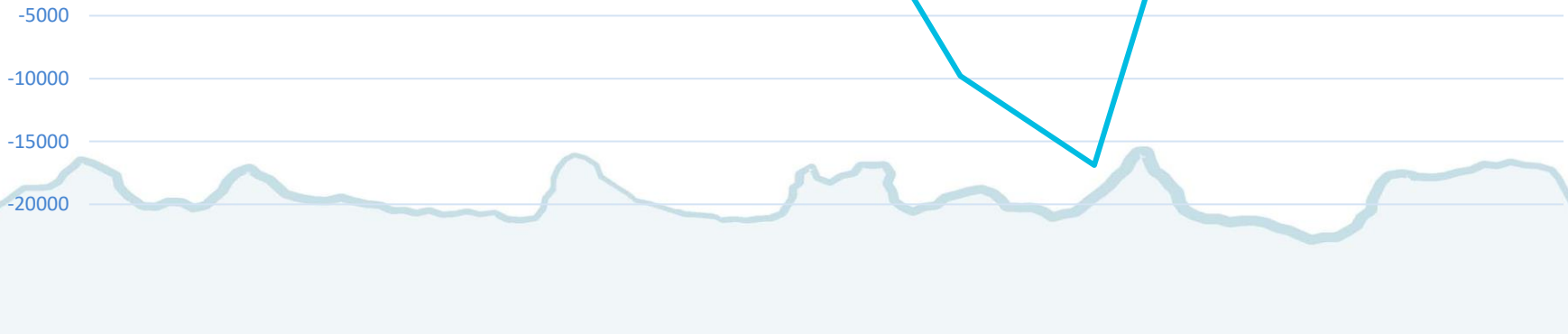
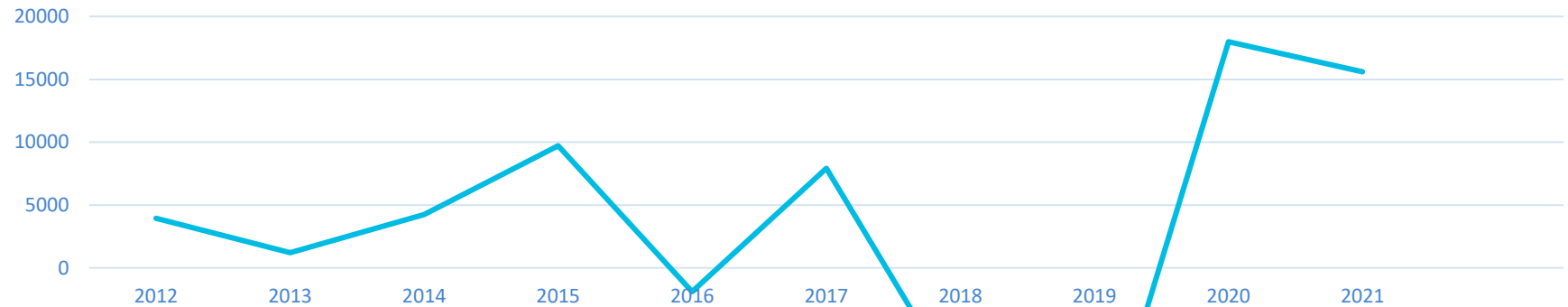

Disposisjonsfond

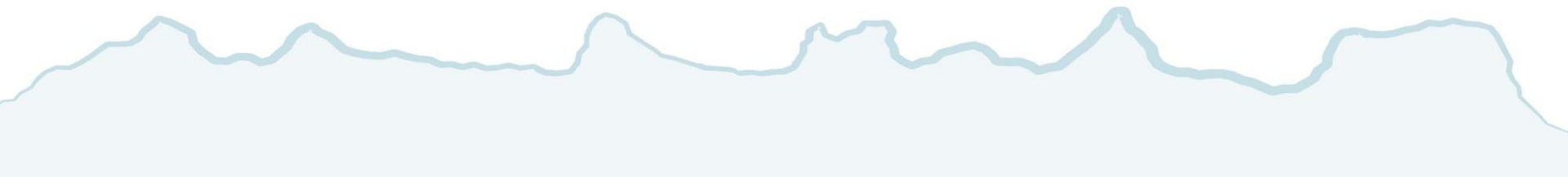
Budsjett-avvik enhetene

Budsjett-avvik, enhetene

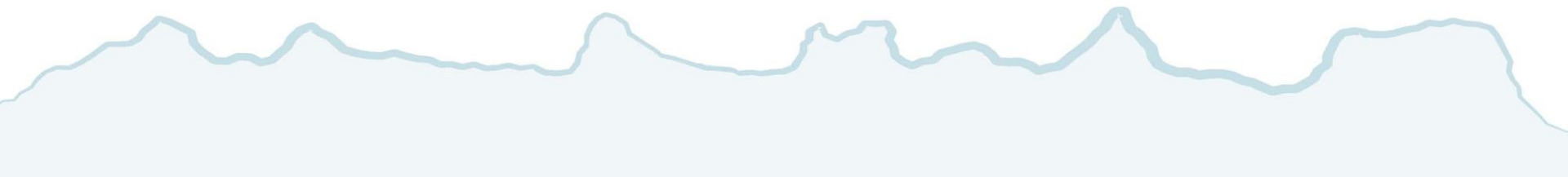

Resultat 2022

- Styrer mot balanse

Statsbudsjettet for Alstahaug

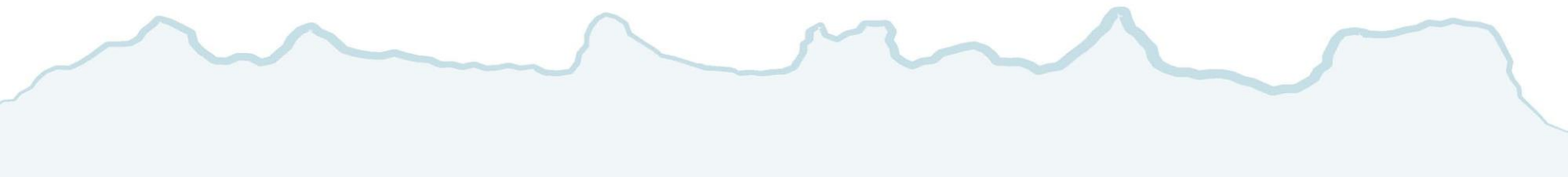

Statsbudsjettet

	Statsbudsjettet 2022	Statsbudsjettet 2023	Differanse
Innbyggertilskudd	192 735 000	206 028 000	13 923 000
Utgiftsutjevning	18 324 000	24 032 000	5 708 000
Nord-Norge tilskudd	13 760 000	14 143 000	383 000
INGAR	- 356 000	- 301 000	55 000
Særlig fordeling	1 615 000	4 905 000	3 290 000
Korona	0	0	0
Prosjektskjønn	3 000 000	0	- 3 000 000
RNB	- 9 922 000	0	9 922 000
SUM rammetilskudd	219 155 000	248 818 000	29 663 000
Skatt	227 564 000	220 718 000	- 6 846 000
Inntektsutjevning	41 178 000	34 429 000	- 6 749 000
SUM Skatt og innt.utj.	268 990 000	255 147 000	- 13 843 000
SUM FRIE INNTEKTER	487 900 000	504 966 000	17 066 000

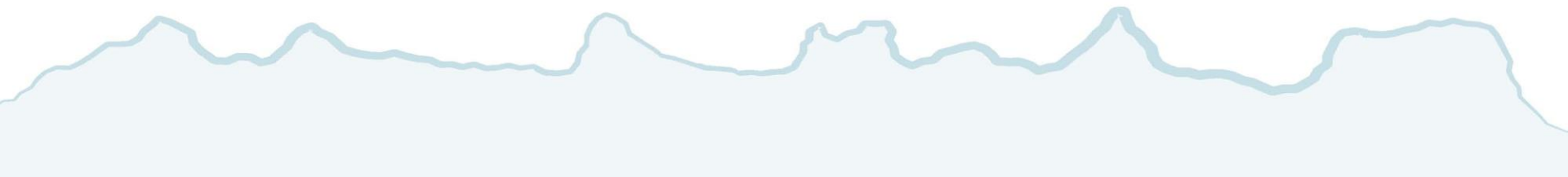
Statsbudsjettet – frie inntekter

Beregnete frie inntekter 2023	504 966 000
Beregnete frie inntekter 2022	<u>487 900 000</u>
Vekst fra revidert nivå	17 066 000

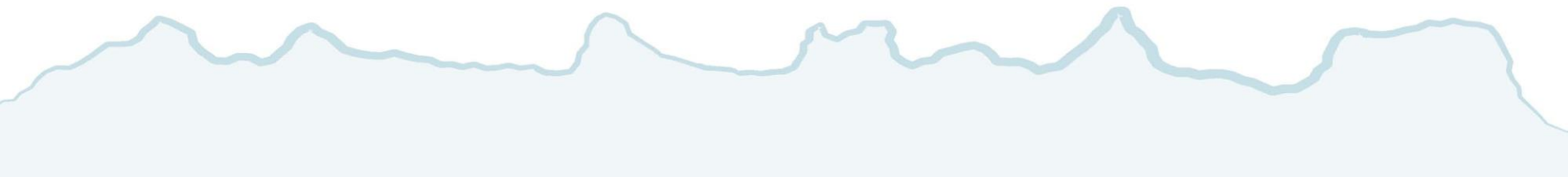
Frie inntekter i ØP-perioden

	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
-						
Frie inntekter						
Sum inntekter	-489 078 000	-487 990 000	-504 966 000	-507 374 000	-508 473 000	-509 130 000

Lønns- og prisvekst

- Lønnsvekst 4,2 % i 2023
- Prisvekst 3,0 % i 2023
- Deflator 3,7 %

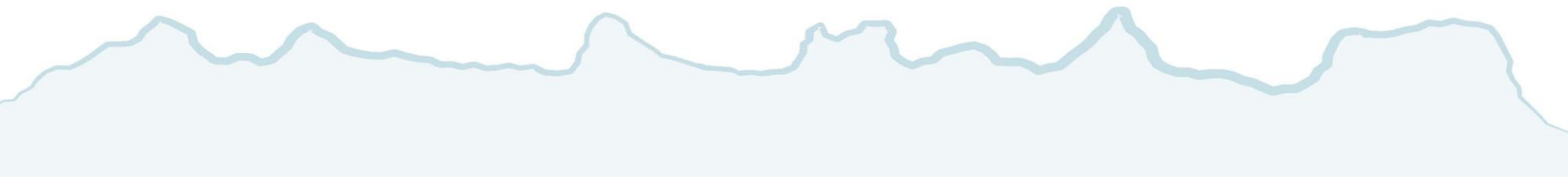

Renter og finans

- Avkasting og utbytte:
-Helgelandskraft A/S – 7 mill.kr. 2023,
9 mill.kr. resten av ØP-perioden. Usikkert.

- Budsjettrenta er utarbeidet på bakgrunn av opplysninger fra Kommunalbanken:
4,25% i 2023
4,00% i 2024
3,85% i 2025
3,55% i 2026.

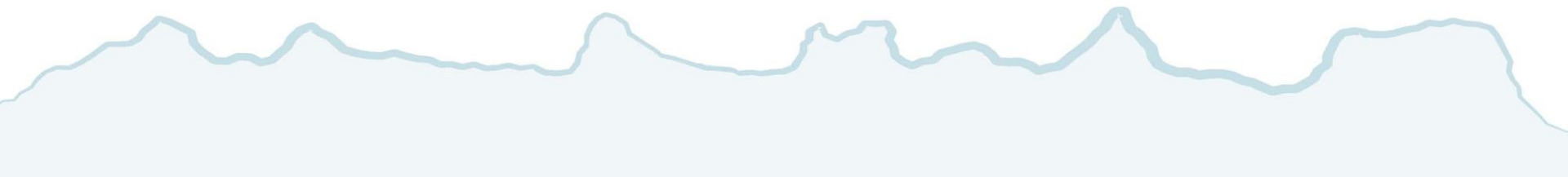
Eiendomsskatt

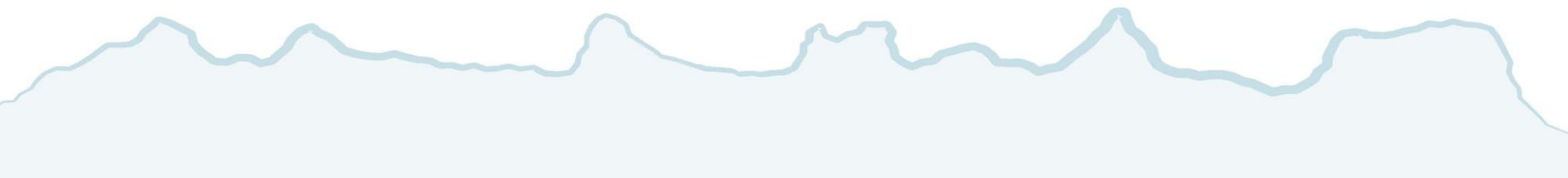
Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
EIENDOMSSKATT VERK OG BRUK	-10 643 549	-11 400 000	-10 800 000	-10 800 000	-10 800 000	-10 950 000
EIENDOMSSKATT ANNEN FAST EIENDOM	-12 766 833	-12 034 000	-12 580 000	-12 670 000	-12 730 000	-12 790 000
Sum inntekter	-23 410 382	-23 434 000	-23 380 000	-23 470 000	-23 530 000	-23 740 000
Nettoutgift	-23 410 382	-23 434 000	-23 380 000	-23 470 000	-23 530 000	-23 740 000

Havbruksfondet

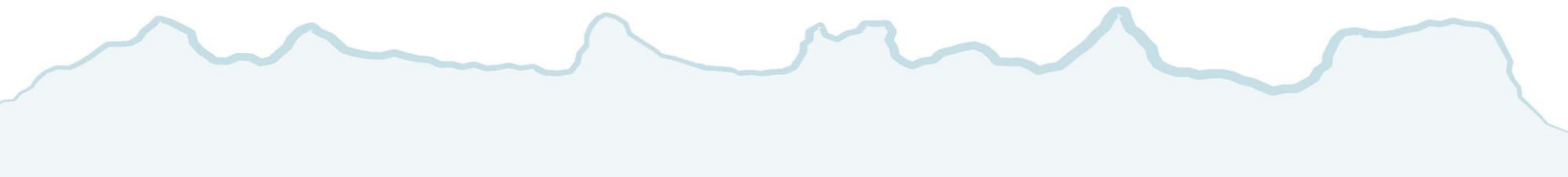

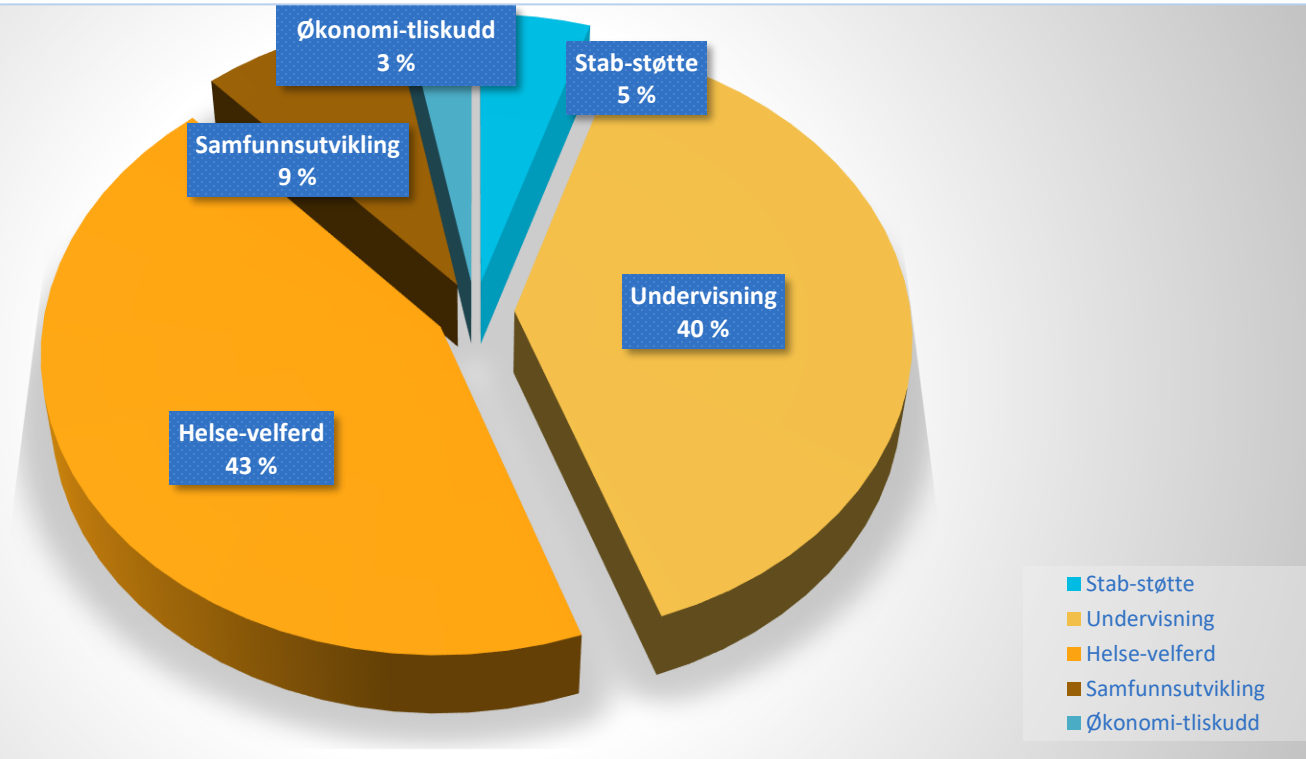
	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
ANDRE STATTLIGE OVERFØRINGER	-8 908 201	-13 000 000	-5 300 000	-14 800 000	-10 300 000	-14 700 000

Budsjettopplegget

Fordeling av ressursene-brto.dr.utg.

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
STAB STØTTE						
Netto utgift	70 750 283	1 918 760	6 615 172	9 396 607	8 818 801	8 570 607
UNDERVISNING OG OPPVEKST						
Netto utgift	154 829 977	215 203 877	221 798 002	216 279 431	216 665 087	215 357 713
HELSE OG VELFERD						
Netto utgift	219 784 223	248 523 457	257 046 463	259 646 463	259 087 807	259 302 181
SAMFUNNSUTVIKLING						
Netto utgift	24 087 929	27 867 680	6 537 218	5 293 768	4 886 018	4 637 570
ØKONOMI OG TILSKUDD						
Netto utgift	15 500 154	16 654 470	18 600 382	18 250 382	18 064 382	18 077 382

ØP-investering

Prosjekter	Kalkyle økonomipl.	Budsjett 2023	ØP 2024	ØP 2025	ØP 2026
25308 - Dagsentret Prestegårdsjordet	43 000	-	-	-	43 000
23900 - Egenkapitaltilskudd KLP	9 112	2 278	2 278	2 278	2 278
23101 - Helgelandshallen	5 000	5 000	-	-	-
23119 -Inventar tjenestebygg	3 750		3 750	-	-
23112 - Konseptutredning Legesenteret	400	400	-	-	-
23118 - Leietilpasninger tjenestebygg	3 750	3 750	-	-	-
23102 - Ny hall	5 000	-	-	-	5 000
23207 - Ny barnehage	118 750	-	-	-	118 750
920 -Formidlingslån	252 000	63 000	63 000	63 000	63 000
Sum prosjekter	440 762	74 428	69 028	65 278	232 028

ØP-investering-selvfinansierende

Prosjekter	Kalkyle økonomipl.	Budsjett 2023	ØP 2024	ØP 2025	ØP 2026
23670-Rehab vann	46 800	15 000	15 000	8 400	8 400
23670-Rehab avløp	46 800	10 700	11 900	12 000	12 200
Sum bruk av lån	93 600	25 700	26 900	20 400	20 600

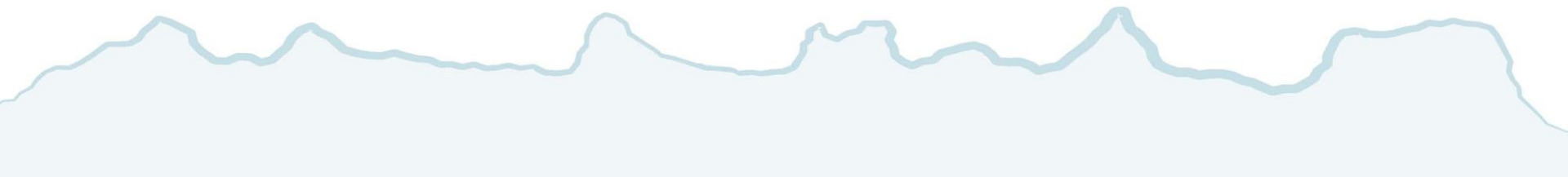
Lån

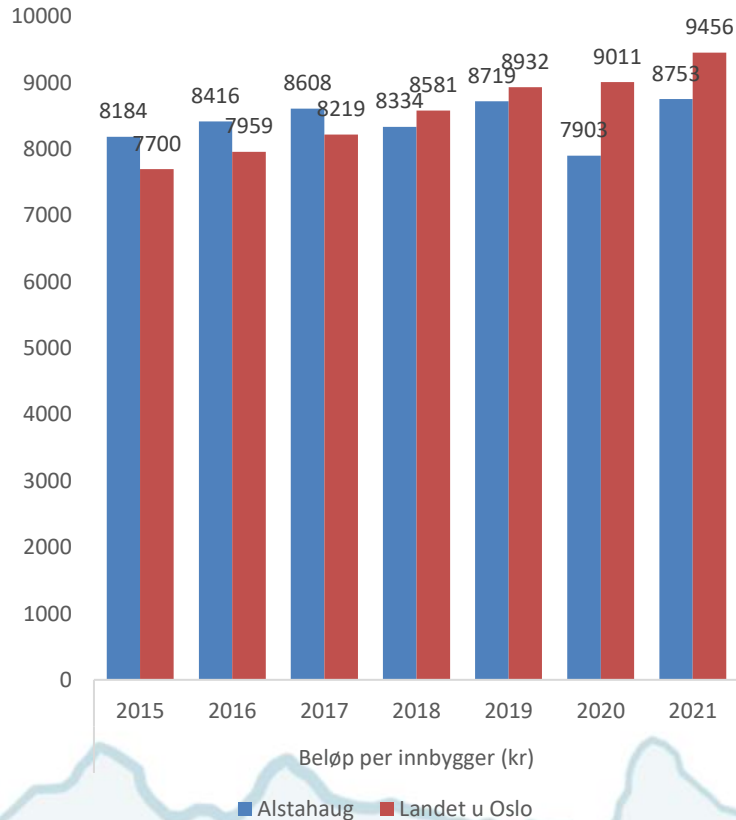
Det er i dette budsjettopplegget lagt opp til låneopptak på ca. **445 millioner** kroner i ØP-perioden.

Av dette er **200 millioner** kroner lån til videre utlån og **95 mill.** kr. lån knyttet til VA-området.

Investeringer som barnehage, dagsenter og hall er flyttet til siste år i Øp-perioden.

Utfordringer i det økonomiske opplegget - i grove trekk

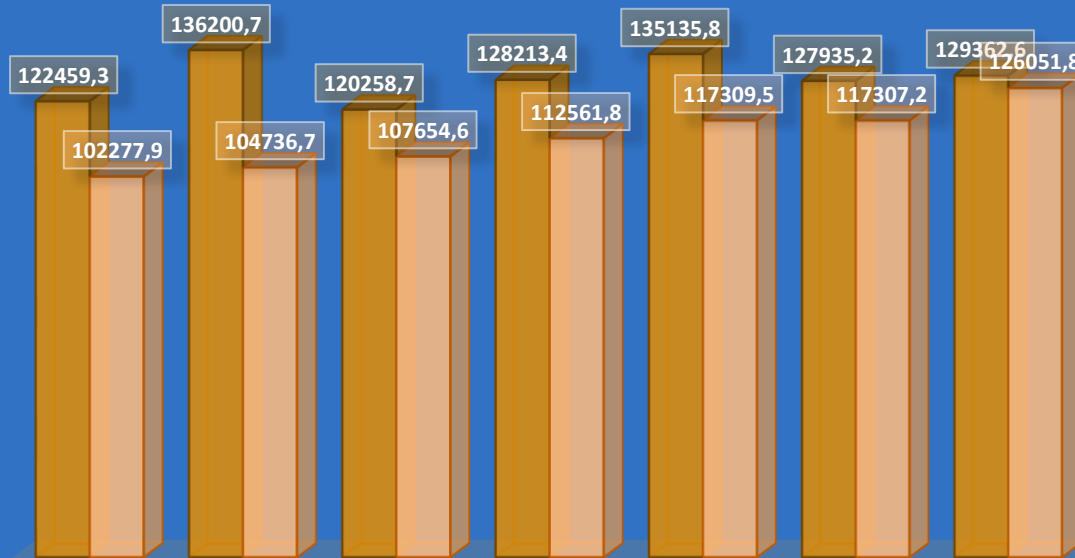
- Økt andel ledige plasser i kommunale barnehager, fordelt på flere barnehager gir økte enhetskostnader.
- Når kommunen fyller opp og ledigheten er i de private går den totale kostnaden ned.
- Dette vil gå som en «flyttmil».

Utgift Barnehage

NETTO DRIFTSUTGIFTER PER INNBYGGER 6-15 ÅR

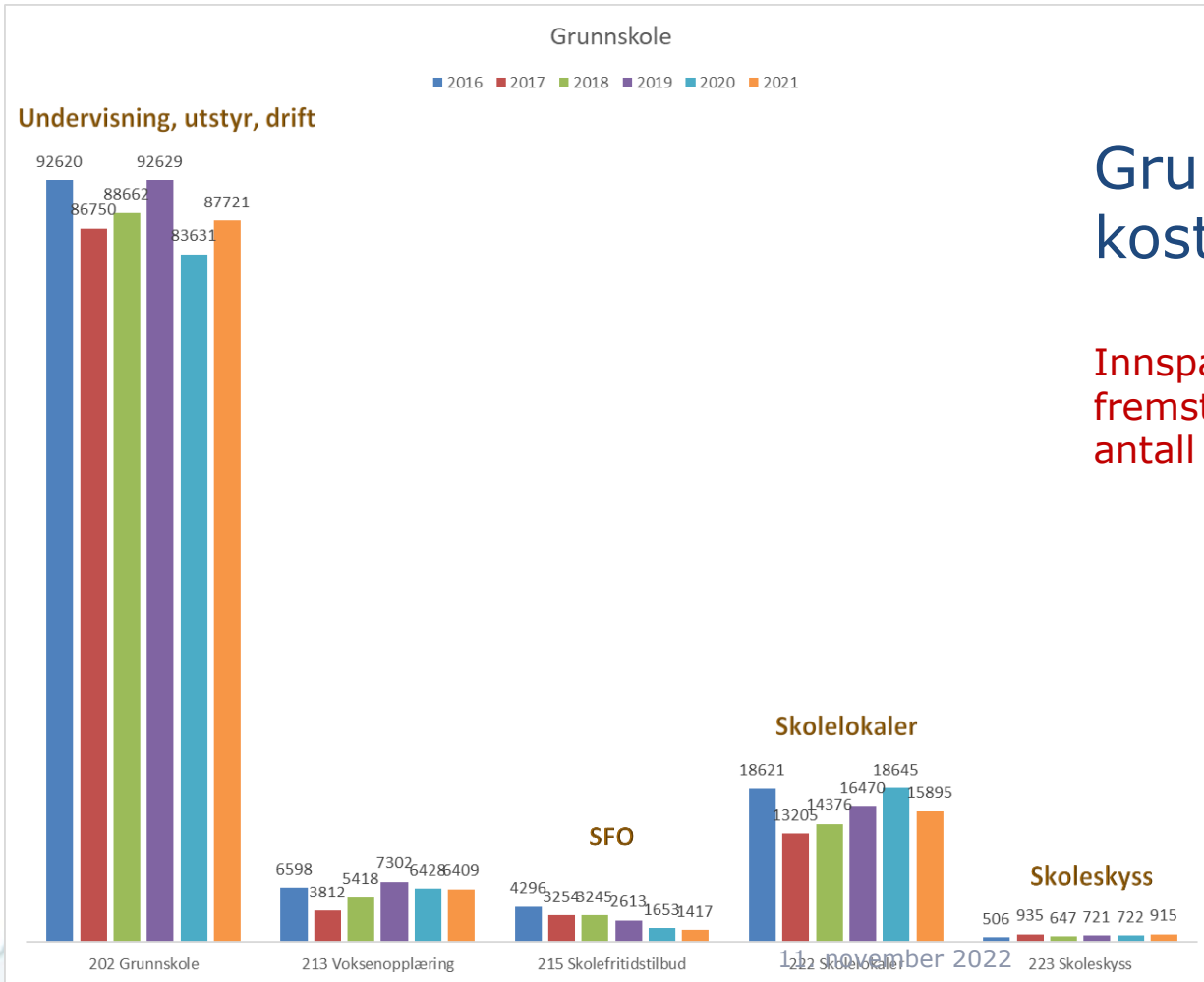
Aksetittel

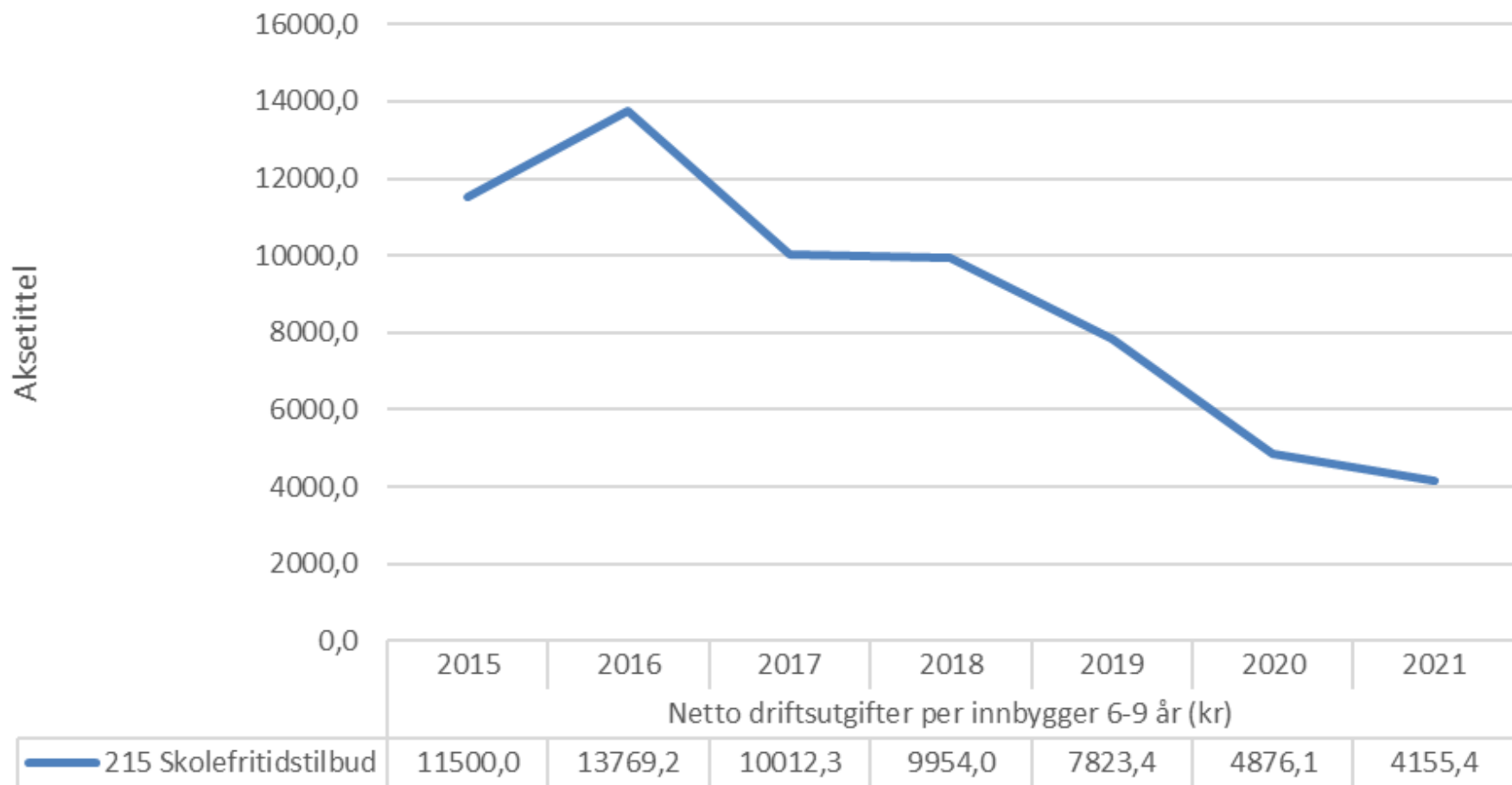
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
■ 1820 Alstahaug	122459,3	136200,7	120258,7	128213,4	135135,8	127935,2	129362,6
■ Landet	102277,9	104736,7	107654,6	112561,8	117309,5	117307,2	126051,8

Grunnskole, netto kostnad på funksjon

Innsparingsmulighetene er først og fremst på lønn; antall klasser

215 Skolefritidstilbud

KULTUR

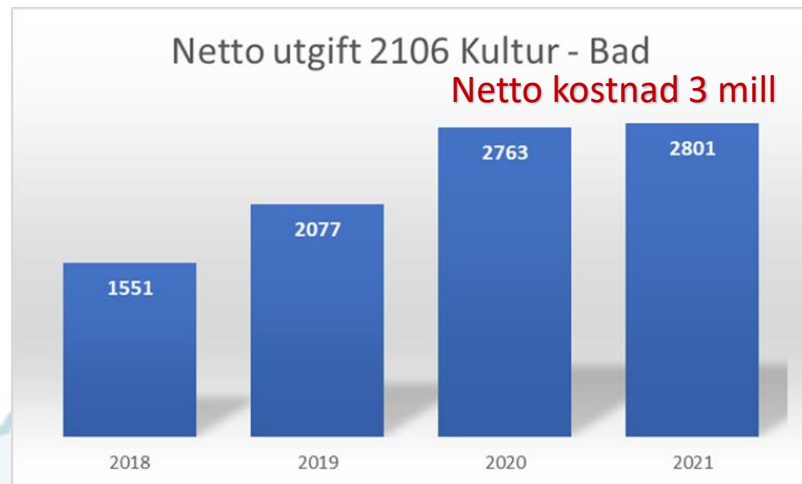

Rangering

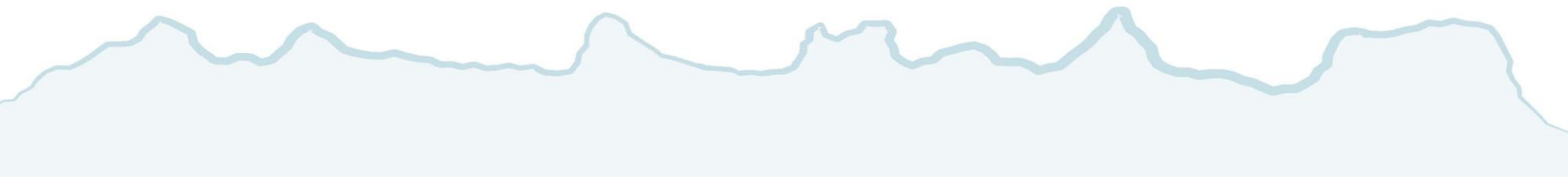
	2017	2018	2019	2020	2021
KULO1 Besøk i folkebibliotek per innbygger		1	1		1
KULO2 Andel av voksne som er aktive lånerne på biblioteket ⁵		1	19	19	96
KULO3 Utlån per innbygger	119	89	102	74	71
KULO4 Netto driftsutgifter til aktivitetstilbud for barn og unge	161	113	144	145	131
KULO5 Netto driftsutgifter til idrett og idrettsanlegg per innbygger	160	171	186	98	125
KULO6 Kinobesøk per innbygger	28	32	32	34	38
KULO7 Ansatte kulturarbeidere i kommunen (fra Norsk Kulturindeks, Telemarksforsking), per 1000 innbygger ⁵		68	74	73	272
KULO8 Andel av elevene som går på kommunens musikk- og kulturskole	232	209	195	193	102
KULO9 Antall timer i kulturskolen, per elev ⁵		206	186	290	326
KULO10 Kommunale fritidssentre, årlige besøk per 1000 innbyggere 6-20 år	177	158	223	205	136
KULO11 Andel av kulturutgiftene som er overført til frivillige	290	258	277	303	273

75.plass

Innbyggerne i Alstahaug avla i snitt 8,11 besøk hver på bibliotek. Det er svært høyt sammenlignet med mange andre kommuner

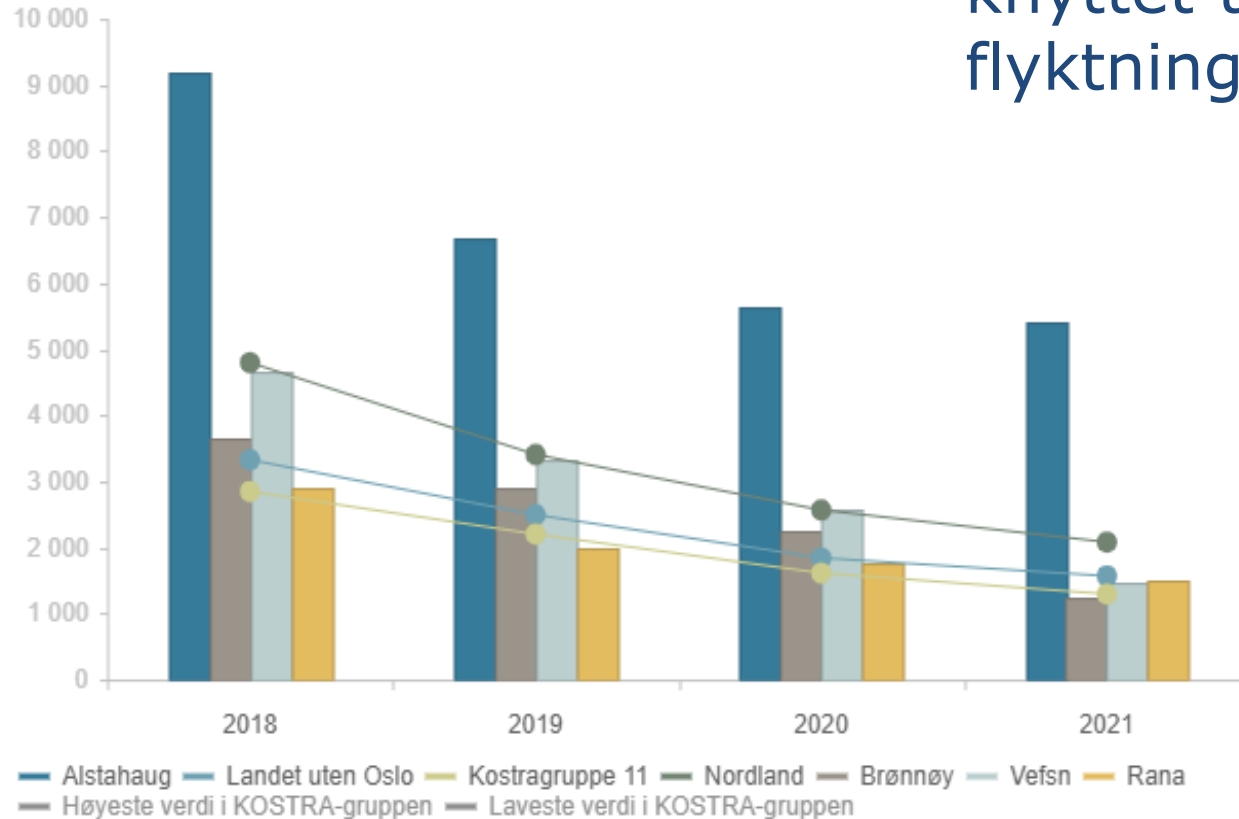

Flyktningeområdet

Økonomi knyttet til flyktninger

Tilskudd integrering pr innbygger (B)

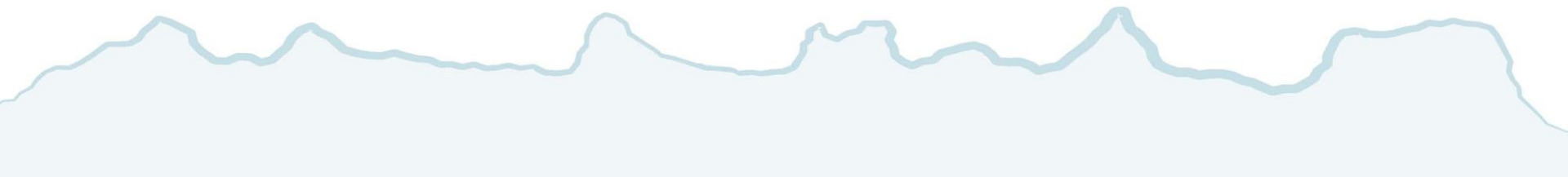

11. november 2022

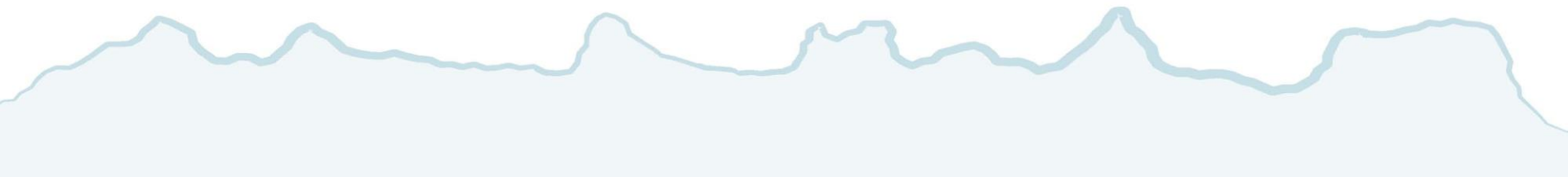
- ❖ Tilskudd for flyktninger utgjør en stor andel av kommunens økonomi
- ❖ Tap av inntekt på vel 8,5 mill Bosetting av enslige mindreårige
- ❖ Budsjettet med 45 flere i 2023
- ❖ Voksenopplæringa: engangs tilskudd for ukrainerne.

Barnevern

Helse- og velferd

Samfunnsutvikling

- Vi har valgt å prioritere grunnleggende infrastruktur, Vann og Avløp, som igjen påvirkes av klimatiske utfordringer
- Rullering av kommuneplanens samfunnsdel, byrom, samt parallelloppdrag Vågen
- Gang- og sykkelvei. Bjørkliveien – Radåsveien er et tiltak som ble valgt i fjor, men er fullfinansiert i år med fylkeskommunale midler. Dette støtter også opp om endringen av skolestruktur i sentrum og gjør det lettere for elevene å ferdes raskere og tryggere.

NEDTREKK DRIFT HELSE OG VELFERD BUDSJETT 2023

3100 NAV Alstahaug	Holde ubesatt 100 % stilling vakant	-650 000
3300 Omsorg og mestring	Holde ubesatt fagutviklingssykepleier vakant	-800 000
3300 Omsorg og mestring	Beholde ubesatt 100% ass enhetsleder vakant	-1 000 000
3300 Omsorg og mestring	Controller ned fra 01.08.23	-500 000
3300 Omsorg og mestring	Omstilling	-250 000
3300 Omsorg og mestring	Nedtrekk i forbindelse med naturlig avgang	-500 000
3021 Samfunnsmedisin	Holde ubesatt 40 % merkantil vakant	-200 000
3041 Samfunnsmedisin	Holde kommuneoverlegestilling vakant til 01.08.23	-600 000
Sum nedtrekk		-4 500 000

Innsparing			2023	2024	2025	2026	
2023	Kultur	Scene	Redusert bemanning	-100 000	-150 000	-150 000	-150 000
			Redusert sceneinstru	-77 273	-170 000	-170 000	-170 000
2024	Badet	Badet	redusert tilbud				
			Redusert tilbud: Kun h	-945 000	-1 200 000	-1 200 000	-1 200 000
	Kulturskolen		Redusert stillinger/utg	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
	Flyktning	Bosetting					
			pluss 45 flyktninger	-4 324 000	-4 324 000	-4 324 000	-4 324 000
	Skole						
2023			Redusert lærertetthet	-700 000	-1 488 000	-1 488 000	-1 488 000
2024							
		Læremidler		-360 000	-360 000	-360 000	-360 000
		Assistent		-250 000	-550 000	-550 000	-550 000
		Flytting av ungdomstrinn		-500 000	-1 100 000	-1 100 000	-1 100 000
	RKK						
			Halvere tilskudd, reduserte oppgav	-350 000	-350 000	-350 000	-350 000
	Voksenopplæring						
			Økt tilskudd, større grupper, lavere	-1 100 000	-1 100 000	-1 100 000	-1 100 000
	SUM			-8 906 273	-10 992 000	-10 992 000	-10 992 000

Innsparingstiltak
innen Oppvekst
og kultur

Gebyr og betalingssatser 2023

Alstahaug kommune

Rådmannens grunnlag

- Et historisk sted

KOSTRA og nøkkeltall Høst 2022

Alstahaug kommune

- Et historisk sted med nye muligheter

Økonomiplan 2023-2026

Årsbudsjett 2023

Rådmannens grunnlag

Økonomiske tabeller

- Et historisk

Økonomiplan 20

Kommunaløkonomisk analyse

HØST 2022

- Et historisk sted med nye muligheter

Alstahaug
kommune

Kommune- barometeret

ENDELIG UTGAVE | Oppdatert 24. august 2022

20 Alstahaug

1. plass | 18 Nordland

AMSE

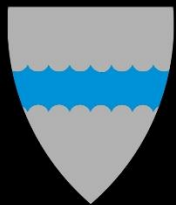
1 av 3 kommuner låner grønt

Se hva som skal til for at din kommune skal få et grønt lån på
www.kbn.com/gronn

KBN

Takk for
oppmerksomheten

Alstahaug
kommune

